

ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКИХ СВЯЗЕЙ И ПРИВЛЕЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ: РЕГИОНАЛЬНЫЙ АСПЕКТ

розробок і виробничих процесів.

Кластери дозволяють інтегруватися великим, середнім і малим підприємствам відповідно до спільної мети функціонування кластера. Така співпраця дозволяє середнім і малим підприємствам пристосовуватися до постійних змін ринкової кон'юнктури, частково унезалежнюватися від негативних трансформацій світової економіки, а для великих національних і транснаціональних компаній акумулювати значні фінансові ресурси.

Висновки. Аналіз умов формування інноваційного потенціалу регіонів України дозволяє зробити наступні висновки: науково-технічний потенціал регіонів України хоч і ослаблений, але за багатьма параметрами відповідає рівню країн ринкової економіки. Важливо не лише зберегти цей потенціал, а й сприятливі передумови для формування загальної всеохоплюючої інноваційної моделі зростання, що відповідає найвищим економічним інтересам.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Беленький П.Ю. Інвестиційно-інноваційне забезпечення конкурентоспроможності регіону / П.Ю. Беленький, В.І. Шевченко-Марсель, О.О. Другов. – Львів, – 2006. – 129с.
2. Регіони України [2012 рік]: стат. зб. / Держкомстат України. – 2012. – 801 с.
3. Україна у цифрах 2011: стат. зб. / Держкомстат України. – 2012. – 251 с.
4. Статистична інформація. Наука та інновації. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
5. Статистична інформація. Наука та інновації. – Режим доступу: <http://donetskstat.gov.ua/>
6. Конкурентоспроможність територій: практ. посіб. / А.Ткачук, В. Толкованов, С.Марковский [та ін.]. – К. : Легальний статус, 2011. – 252 с.
7. Закон України «Про стимулювання розвитку регіонів» від 08.09.2005 року № 2850-IV.

РЕЗЮМЕ

В статті проаналізовано стан інноваційної активності промислових підприємств, визначено вплив складових інноваційного потенціалу регіонів України на підвищення її міжнародної конкурентоспроможності.

Ключові слова: інноваційна активність, інноваційна діяльність, інноваційний потенціал, інноваційний процес, інноваційні промислові кластери, міжнародна конкурентоспроможність.

РЕЗЮМЕ

В статье проанализированы особенности развития инновационного потенциала регионов Украины. Определена степень влияния удельного веса инновационно активных предприятий на международную конкурентоспособность регионов Украины.

Ключевые слова: инновационная активность, инновационная деятельность, инновационный потенциал, инновационный процесс, инновационные промышленные кластеры, международная конкурентоспособность.

SUMMARY

The role of innovative potential of the country within the context of its international competitiveness is defined. The assessment of conditions for the formation of the innovative potential of Ukraine and its regions in the context of its international competitiveness is provided.

Key words: innovative activities, innovative development model, innovative potential, innovative process, innovative industrial clusters, international competitiveness.

ЯКІСНА СКЛАДОВА РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНИХ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Калініна С.П., д.е.н., Донецький національний університет

Сучасний етап світогосподарського розвитку характеризується посиленням взаємозалежності країн не тільки в економічній чи політичній сферах загалом, а й в окремих сегментах світової економіки, зокрема в сегменті міжнародного ринку праці, який виступає основною сполучною ланкою між компонентами світової економічної системи.

Однак якщо протягом ХХ століття увага в основному приділялась аналізу загальних міграційних потоків, то з поширенням масштабів даного явища акцент при здійсненні регулюючого впливу все більше зміщувався в бік оцінки якісних характеристик зазначеного процесу внаслідок того, що основна причина міжнародної міграції (прагнення до покращення добробуту) певним чином трансформується відповідно до потреб на світовому ринку праці приймаючих країн.

Дослідженням питань міжнародних міграційних процесів займалися відомі зарубіжні вчені Р.Адамс, Ч.Дастмен, А.Льюїс, Д.Мессей, М.Розенцвейг, О.Старк, Х.Рапопорт, Т.Шульц та ін., російські дослідники В.Юнцев, І.Молодікова, Е.Саруханов, Т.Юдіна та ін., а також українські науковці С.Бандур, М.Романюк, О.Михайлова, У.Садова, М.Флейчук та ін.

Одночасно недостатньо враховано в рамках міграційних процесів залишається якісно-кваліфікаційна складова, її вплив на масштаби та спрямованість міжнародних міграційних потоків.

Метою даної статті є дослідження якісних характеристик міжнародних міграційних процесів.

Оцінка показників міжнародної міграції за перше десятиліття ХХ ст. свідчить про включення до даного процесу практично всіх груп країн (табл. 1). Однак якщо більш розвинуті регіони і країни світу характеризуються позитивними значеннями як абсолютних, так і відносних показників (що свідчить про їх роль як приймаючих країн), то для менш розвинутих регіонів і країн характерним є від'ємне значення показників міграції (що визначає їх роль як донорів робочої сили на міжнародному ринку праці).

Таблиця 1

Чисельність мігрантів в основних регіонах світу, 2000-2010 рр.

Основні регіони	2000 рік	2010 рік	Різниця: 2000-2010 роки	
	Чисельність (у тис. осіб)	Чисельність (у тис. осіб)	Чисельність (у тис. осіб)	У%
Усі регіони світу	153956	174781	20825	13,5
Більш розвинуті регіони	81 424	104 119	22695	27,9
Менш розвинуті регіони	72531	70662	-1 869	-2,6
Найменш розвинуті країни	10992	10458	-534	-4,9
Африка	16221	16277	56	0,3
Азія	49956	49781	-175	-0,4
Європа	48437	56 100	7663	15,8
Латинська Америка і Карибський басейн	6994	5944	-1051	-15,0
Північна Америка	27597	40844	13248	48,0
Океанія	4751	5835	1 084	22,8

**ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКИХ СВЯЗЕЙ И ПРИВЛЕЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ:
РЕГИОНАЛЬНЫЙ АСПЕКТ**

Розподіл мігрантів за регіонами світу (рис.1) свідчить про приблизно однакові масштаби вхідних і вихідних потоків робочої сили відповідно до приймаючої ролі Європи і Північної Америки та переважно донорських функцій інших регіонів.

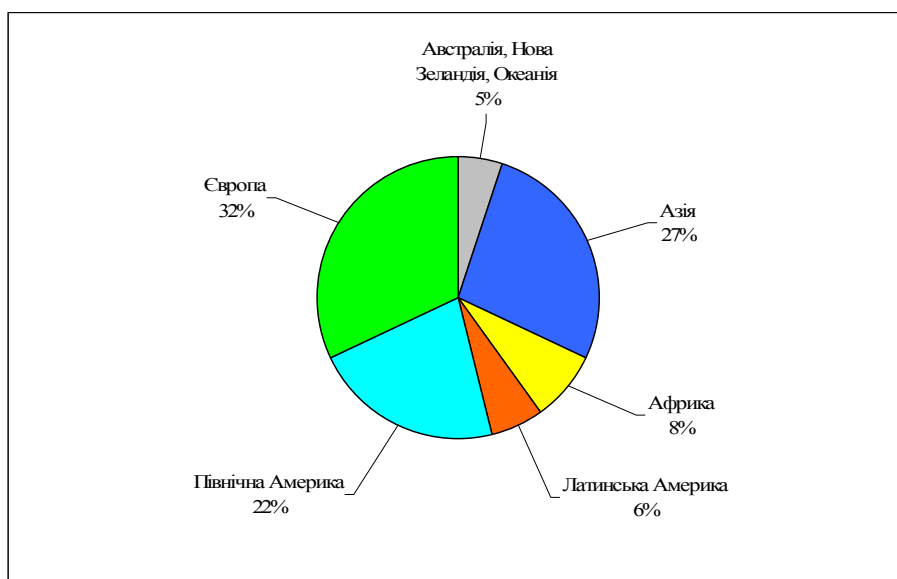

Рис. 1. Розподіл мігрантів за регіонами світу в 2010р., %

Приймаюча роль розвинутих країн у міжнародних міграційних процесах підтверджується аналізом показників числа мешканців, народжених за межами даної групи країн та показниками сальдо міграції та (табл. 2). Так, на відміну від розвинутих країн, Україна має від'ємне значення останнього показника і незначним є позитивне значення сальдо міграції для Росії.

Висновок щодо ролі розвинутих країн як країн, що приймають міжнародних мігрантів, підтверджується результатами більш розгорнутого аналізу сальдо міграції. Як можна бачити з даних табл.3, для таких країн, як Австралія, Австрія, Канада, Франція, Італія тощо характерні позитивні значення показника, в той час як Азербайджан, Болгарія, Куба, Україна характеризуються від'ємним сальдо міграції.

Таблиця 2

Показники міжнародної міграції у 2005-2010 рр.

Країна	Число мешканців, народжених за межами країни (оцінка ООН на 2010 р.)		Середньорічне чисте сальдо міграції у розрахунку на 1000 мешканців у 2005-2010 рр.
	Всього	У % до загальної чисельності населення	
Росія	12080	8,4	0,6
Великобританія	5408	9,1	2,3
Німеччина	10144	12,3	2,7
США	38355	12,9	4,0
Канада	6106	18,9	6,7
Україна	6833	14,7	-2,9
Франція	6471	10,7	1,0
Розвинуті країни світу	115397	9,5	2,2

Таблиця 3

Відносне сальдо міграції в країнах світу на початок 2011 року, %

Країна	Відносне сальдо міграції	Країна	Відносне сальдо міграції
Австралія	3.98	Франція	0.66
Австрія	2.00	Україна	-0.39
Азербайджан	-4.90	Італія	2.07
Болгарія	-4.58	Кувейт	14.18
Канада	5.96	Мексика	-4.87
Китай	-0.40	Нова Зеландія	4.05
Куба	-1.58	Румунія	-0.13
Еквадор	-8.58	Росія	1.02
Естонія	-3.16	Саудівська Аравія	-2.71
Фінляндія	0.95	В'єтнам	-0.45

Новітньою тенденцією на початку XXI ст. є домінування в структурі міграційних потоків до розвинутих країн високоосвіченої робочої сили. Дані щодо рівня теоретичної освіти мігрантів, які мешкають у країнах ОЕСР, в кількісному аспекті в декілька разів і навіть в декілька десятків разів перевищують показники країн походження щодо осіб з аналогічним рівнем освіти (табл. 4).

Таблиця 4

Частка осіб з високим рівнем теоретичної освіти серед мігрантів, які мешкають у країнах ОЕСР (і країнах походження мігрантів)

Бангладеш	62,396 (1,3%)	Індонезія	74,6% (2,5%)
Бразилія	54,6% (10,4%)	Мексика	14,0% (9,2%)
Китай	53,9% (2,0%)	Шрі-Ланка	71,6% (1,1%)
Індія	79,8% (2,5%)	Туніс	63,7% (2,8%)

**ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКИХ СВЯЗЕЙ И ПРИВЛЕЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ:
РЕГИОНАЛЬНЫЙ АСПЕКТ**

При цьому розвинуті країни докладають всіх зусиль для залучення та закріплення «мізків». Перш за все, йдеться про надання дозволів на роботу і проживання для випускників навчальних закладів (табл. 5), причому, з одного боку, дані процеси активізуються в розвинутих країнах на законодавчому рівні, а з іншого – накладаються на бажання самих випускників, мотивують чинниками яких для прийняття відповідного рішення виступає, по-перше, прагнення до самореалізації, а по-друге, – забезпечення для себе і власної родини певного рівня добробуту. Причому останній чинник все більше поступається за вагомністю першому.

Таблиця 5

**Відсоток студентів за країнами походження, які планують залишитися
(і вже отримали запрошення фірми) у країні проходження навчання**

<i>Країна</i>	<i>Студенти, які планують залишитися (отримали запрошення)</i>	<i>Країна</i>	<i>Студенти, які планують залишитися (отримали запрошення)</i>	<i>Країна</i>	<i>Студенти, які планують залишитися (отримали запрошення)</i>
Індія	81% (60%)	Канада	59% (49%)	Чилі	49% (29%)
Китай	81% (58%)	Нова Зеландія	59% (48%)	Єгипет	47% (32%)
Великобританія	77% (59%)	Іспанія	53% (42%)	Австралія	44% (34%)
Перу	71% (49%)	Ізраїль	52% (41%)	Японія	44% (32%)
Іран	68% (48%)	Тайбей (Китай)	51% (42%)	Мексика	41% (29%)
Нігерія	64% (32%)	Італія	51% (39%)	Південна Корея	37% (25%)
Греція	62% (51%)	Франція	51% (37%)	ПАР	31% (29%)
Аргентина	61% (50%)	Туреччина	51% (32%)	Бразилія	28% (20%)
Німеччина	60% (43%)	Колумбія	50% (43%)	Індонезія	19% (11%)

Останніми прикладами законодавчої підтримки імміграції високоосвічених працівників виступає те, що в Сенаті Сполучених Штатів Америки в одній з двох палат вже отримав підтримку законопроект щодо передання міграційної квоти, яка раніше призначалась для розіграші у лотереї «Грін карта» (55 тис. осіб щорічно), випускникам вищих навчальних закладів США (табл. 6). В Європейському Союзі для залучення високоосвіченої робочої сили з країн Східної Європи успішно діє програма «Блакитних карт».

Таблиця 6

**Кількість зарубіжних студентів за регіонами походження в 2010 р.,
% від зарубіжних студентів, що навчалися в країні**

<i>Країна</i>	<i>Африка</i>	<i>Азія - Океанія</i>	<i>Південна Америка</i>	<i>Європейські країни – не члени ОЕСР</i>
США	4,8	65,0	5,3	2,7
Великобританія	7,1	34,2	1,2	3,3
Німеччина	9,3	35,9	2,3	0,7
Франція	43,1	11,2	2,3	3,8
Австралія	2	73,8	0,5	1,3

Дане явище, у поєднанні з деякими іншими чинниками, поступово призводить до того, що рівень теоретичної освіти в країнах, що розвиваються, впевнено починає випереджати рівень теоретичної освіти в розвинутих країнах (рис.2).

При цьому якщо проаналізувати частку емігрантів з вищим рівнем освіти у загальних потоках міграції (табл. 7), то прослідковується чітка тенденція до вимивання мізків практично за всіма групами країн. При цьому якщо для країн з розвинутою економікою мова, перш за все, йде про внутрішньорегіональний обмін (без виходу за рамки країн з високорозвинутими економіками), або принаймні про міжкраїновий рух в рамках ТНК, що мають базування у розвинутих країнах, то для менш розвинутих країн характерними є, як правило, кроскультурні переміщення, що викликані двома вищевказаними чинниками (прагнення до підвищення рівня добробуту і самореалізації).

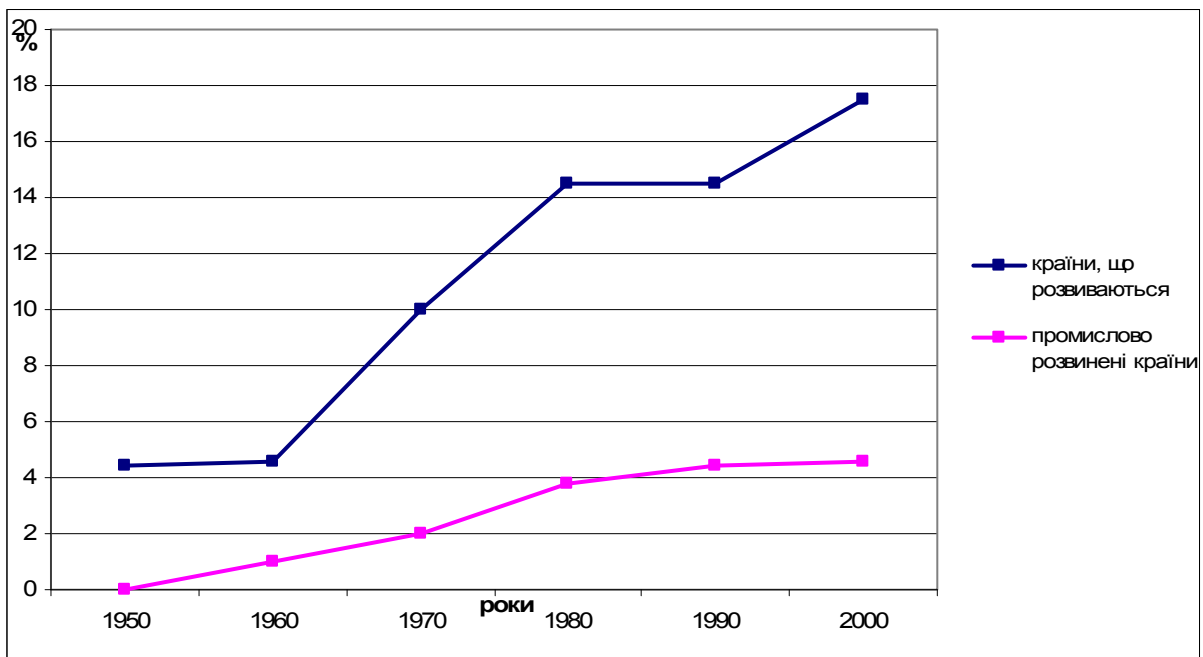

Рис. 2. Рівень теоретичної освіти у промислово розвинених країнах та країнах, що розвиваються, у 1950-2000рр.

**ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКИХ СВЯЗЕЙ И ПРИВЛЕЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ:
РЕГИОНАЛЬНЫЙ АСПЕКТ**

Щодо України, незважаючи на незначні величини відносних показників міграційних переміщень навіть при наявності від'ємного сальдо (табл.8), аналіз даного процесу за абсолютними значеннями свідчить про домінування міждержавних переміщень у напрямку країн дальнього зарубіжжя (табл. 8). Викладене свідчить про включення держави до загальносвітової трендів міжнародних міграційних переміщень і про виникнення аналогічних для країн з менш високим рівнем економічного розвитку проблем – відтік мізків, потенційно велике імміграційне навантаження всередині країни і т.п.

Таблиця 7

Показники міжнародної міграції в країнах різних регіонів світу

Країни	Частка грошових переказів у ВВП	Частка емігрантів у населенні країни	Частка емігрантів з вищим рівнем освіти у загальних потоках	Частка населення, яке має вищий рівень освіти у країні	ВВП на душу населення, перерахований за ППС (2000 р.)
					Долари США
					(%)
Латинської Америки і Карибського басейну	1,31	2,39	37,61	11,69	7 378
Західної Європи	0,48	3,56	34,30	18,63	24 569
Східної і Центральної Європи	0,88	1,55	44,98	17,45	7 798
Ближнього Сходу і Північної Африки	3,38	2,09	30,34	9,37	5 396
Субекваторіальної Африки	2,95	0,39	55,37	3,48	2 282
Південної Азії	2,47	0,21	55,34	4,38	2 203
Східної Азії і Тихоокеанського узбережжя	0,58	0,36	49,86	6,59	5 827
У цілому	1,44	0,91	48,26	7,92	6 386

Таблиця 8

Основні напрямки міграції населення України в 2010 р. у розрахунку на 1000 осіб наявного населення

	Кількість прибулих	Кількість вибулих	Сальдо міграції
Всі напрямки міграції у межах України	16,0	16,9	-0,9
- внутрішньорегіональна	14,9	14,9	x
- міжрегіональна	9,3	9,3	x
міждержавна міграція	5,6	5,6	x
- держави СНД	1,1	2,0	-0,9
- держави Балтії	1,0	1,1	-0,1
- держави дальнього зарубіжжя	0,0	0,0	0,0
	0,1	0,9	-0,8

Таблиця 8

Основні напрямки міграції населення України в 2010 р., чол.

	Кількість прибулих	Кількість вибулих	Сальдо міграції
Усі напрямки міграції у межах України	790453	837066	-46613
- внутрішньорегіональна	736741	736741	-
- міжрегіональна	461880	461880	-
міждержавна міграція	274861	274861	-
- держави СНД	53712	100325	-46613
- держави Балтії	49302	55193	-5891
- держави дальнього зарубіжжя	445	221	224
	3965	44911	-40946

На основі проведеного дослідження можна зробити висновок, що провідною тенденцією розвитку процесів міжнародної міграції виступає збільшення питомої ваги носіїв високоякісної здатності до праці у загальній кількості мігрантів, що збільшує переваги (перш за все, в економічній сфері) приймаючих країн, і загострює проблеми відтворення (в економічній та соціальній сферах) в країнах-донорах робочої сили. Тому дана проблематика потребує подальших ґрунтовних досліджень розвитку міжнародного ринку праці загалом і міжнародних міграційних процесів зокрема.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Глобальна економіка XXI століття: людський вимір: монографія / Д.Г.Луцькяненко, А.М.Поручник, А.М.Колот та ін.; за заг. ред. Д.Г.Луцькяненка та А.М.Поручника. – К.: КНЕУ, 2008. – 420с.
2. Європейський соціально-економічний комітет – <http://www.esc.eu.int>
3. Євроекономічна інтеграція України / Л.І.Михайлова, Н.В.Волченко, Т.О.Зінчук, С.М.Кваша. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 136с.
4. Мобильность рабочей силы в ЕС // <http://ru.euronews.net>
5. Электронный каталог статистических данных <http://eurostat.com/>
6. OECD Employment Outlook. Moving beyond the job crisis, OECD, Paris, 2010 // <http://ec.europa.eu/social/>

ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКИХ СВЯЗЕЙ И ПРИВЛЕЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ: РЕГИОНАЛЬНЫЙ АСПЕКТ

7. The US Bureau Of Labor Statistics: <http://www.bls.gov/>
8. Статистика Европейского союза (Евростат) - <http://epp.eurostat.cec.eu.int/>
9. The European Employment Strategy // <http://europa.eu.int/>

РЕЗЮМЕ

В статті досліджено тенденції і виявлено особливості розвитку міжнародних міграційних процесів на світовому ринку праці, зміст яких полягає в активізації міжкраїнових переміщень кваліфікованої робочої сили.

Ключові слова: міжнародні міграційні процеси, ринок праці, робоча сила.

РЕЗЮМЕ

В статье исследованы тенденции развития и выявлены особенности развития международных миграционных процессов на мировом рынке труда, содержание которых заключается в активизации межстрановых перемещений квалифицированной рабочей силы.

Ключевые слова: международные миграционные процессы, рынок труда, рабочая сила.

SUMMARY

In the article investigated the development tendencies and development specialities of international migration process on the international labour market, which consist of in intercountries migration activation of qualified labour force.

Keywords: international migration, labour market, labour force.

ІНТЕГРАЦІЯ КОНЦЕПЦІЇ УПРАВЛІННЯ МАРКЕТИНГОВИМИ АКТИВАМИ В ЗАГАЛЬНУ СИСТЕМУ МАРКЕТИНГОВОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Калиниченко М.П., к.е.н., доцент кафедри маркетингу, ДонНУ

Постановка проблеми. Для українських компаній серйозними перешкодами до їх інтеграції в систему глобальних економічних відносин є низка проблем, в тому числі: низькі темпи капіталізації та інвестиційна непривабливість; обмежена кількість компаній, акції яких знаходяться в лістингу та неможливість встановити реальну ринкову вартість бізнесу; технологічне відставання та низька інноваційна активність тощо.

У сучасних умовах розвитку світової економіки маркетингові активи стають дедалі важливим інструментом для бізнесу, який дозволяє стабільно утримувати певну частину цільового ринку збуту, розширювати свої можливості та виходити на нові ринки (сегменти), проводити активну конкурентну політику. Наприклад, бренд (або торгова марка) є одним із нематеріальних маркетингових активів підприємства, тому усе частіше увага концентрується на вартості та підвищенні ефективності його використання. Так, у 2011 р. капіталізація General Electric становила 213,7 млрд доларів, що на 18 % більше порівняно з попереднім роком. Вартість бренду цієї компанії оцінюється у 42,81 млрд доларів, тому питома вага вартості бренду від усіх активів General Electric становить 6 % [1, 2].

Для багатьох національних ринків характерним є домінування світових брендів, тому для великого українського бізнесу особливою актуальністю набувають питання, пов'язані з оцінкою свого маркетингового потенціалу та його розвитком для капіталізації маркетингових активів (з урахуванням їх видів і структури) за рахунок освоєння світових ринків збуту.

Успішність бізнесу пов'язують із більш активною інтеграцією маркетингу в загальну систему менеджменту. Тому вирішення зазначених проблем можливе за рахунок формування цілісної організаційно-економічної системи та інфраструктури маркетингового управління підприємством, усвідомлення того, що маркетинг – це не тільки інструмент для просування і збуту виробленої продукції, а ще джерело зростання капіталізації підприємств в цілому та маркетингових активів зокрема.

Таким чином, вимагає подальшого теоретичного обґрунтування механізм управління маркетинговими активами, методологія оцінки їх стану та впливу на ефективність (результативність) економічної діяльності підприємства в сфері міжнародного маркетингу.

Аналіз досліджень і публікацій. Питання управління маркетинговими активами підприємства знайшли відображення в працях як зарубіжних, так і українських вчених. Концептуальним фундаментом дослідження є теорія інтелектуального капіталу (Р.Бест, Т.Стюарт), ресурсна теорія фірми (У.Босвелл, Б.Данфорд та ін.), концепції ринкового та ціннісно-орієнтованого управління підприємством (П.Вінкельманн, П.Дойль, П.Друкер, Н.Дж.Еквілайн, М.Х.Мескон, Р.Чейз та ін.), концепції управління маркетингом, в тому числі маркетинговими активами фірми (Л.Балабанова, О.Браверман, Г.Даулінг, Д.Денісон, Г.Карпентер, К.В.Кумар, А.Прайснер, О.Третьяк та ін.) На думку названих авторів, підвищення ефективності маркетингу пов'язано з більш широким використанням концепції системного мислення та системної динаміки для аналізу маркетингової діяльності.

Нерозв'язані проблеми. Проведений нами аналіз наукових досліджень у напрямках, які пов'язані з зазначеною проблемою, показав, по-перше, дискусійний характер питань щодо сутності, структури та ролі маркетингових активів у розвитку промислового підприємства, що вимагає доопрацювання методологічних положень управління цими активами; по-друге, перспективність формування та використання маркетингових активів для досягнення стратегічних цілей підприємства, разом з тим недостатньо розробленими залишаються технології управління маркетинговими активами, науково-методичні підходи для оцінки ефективності (результативності) цих процесів.

Мета дослідження полягає в розробці теоретичних і методологічних основ та практичних рекомендацій щодо управління маркетинговими активами промислових підприємств.

Викладення основного матеріалу. Необхідність і можливість застосування українськими підприємствами у сфері B2B концепції управління маркетинговими активами обумовлена низкою причин. По-перше, ця концепція заснована на досягненнях сучасної теорії маркетингового управління фірмою (маркетинг менеджменту), яка в значній мірі пов'язана з інтеграцією маркетингу в загальну систему управління. Вона також тісно пов'язана з такими актуальними теоретичними напрямками, як концепція холистичного маркетингу, концепція ціннісно-орієнтованого управління, ресурсна концепція та концепція динамічних здібностей. Концепція управління маркетинговими активами розвиває та конкретизує основні положення зазначених теорій, а також дозволяє встановити причинно-наслідкові зв'язки між певними управлінськими діями, станом маркетингових активів та ефективністю (результативністю) діяльності промислового підприємства. По-друге, концепція управління маркетинговими активами підсилює орієнтацію підприємства не тільки на досягнення традиційно економічних цілей, але й на формування репутації та лояльності, що задовольняє очікування та потреби стейкхолдерів (зацікавлених сторін). По-третє, ця концепція дозволяє встановити послідовний взаємозв'язок між станом маркетингових активів і продуктивністю всієї управлінської діяльності підприємства, яка відбивається не тільки в економічних показниках ефективності, але і в показниках її результативності (зокрема, конкурентоспроможність підприємства та його продукції, лояльність стейкхолдерів до підприємства (в тому числі споживачів), інноваційність управління, продукції тощо). Це також обумовлює необхідність розробки нових підходів до оцінки продуктивності управління промисловим підприємством.

У наш час серед українських та зарубіжних фахівців немає єдності позицій щодо сутності та змісту маркетингових активів підприємства, що якою мірою відбивається на практиці маркетингу та його результативності в сфері B2B [3]. Результати наших теоретичних узагальнень авторських позицій за цим питанням наведено в табл. 1.